

De Nederlandse Tipulidae II

door

Br. THEOWALD

(Aanvulling van het systematisch overzicht)

Na het verschijnen van het eerste overzicht (1952, *Ent. Ber.* 14 : 145—149) zijn er weer verschillende nieuwe soorten in ons land gevonden, terwijl de gegevens over de reeds bekende soorten dikwijls sterk werden uitgebreid. Enkele veranderingen van nomenclatorische aard bleken noodzakelijk te zijn.

In de volgorde, waarin de soorten in het eerste overzicht behandeld zijn, zullen hier enkele op- en aanmerkingen gegeven worden.

Tanyptera nigricornis Meigen. Een tweede Nederlands exemplaar van deze in geheel Europa zeldzame soort werd door de Leidse medewerkers aan het St. Pietersbergonderzoek gevangen (23.V.1950).

Flabellifera pectinicornis L. Dit blijkt de enige soort uit het genus te zijn, die tamelijk regelmatig in ons land gevangen wordt.

Pales aculeata Loew. Naast meerdere exemplaren, die in Zuid-Limburg gevangen zijn, is er ook een exemplaar bekend geworden uit Denekamp (DE MEIJERE, 27.VII.1917).

P. flavipalpis Meigen. Deze zeldzame soort is ieder jaar in Augustus volop te vinden in huis en tuin van schrijver. Waarschijnlijk is zij daar gekomen met plantendelen, die vanuit andere plaatsen daar werden geplant.

P. lindneri Mannheims, f.n.sp. Tussen het *pratensis*-materiaal van het Zoölogisch Museum te Amsterdam werd reeds twee jaar geleden een exemplaar van deze soort gevonden. Het werd in verband met de verspreiding als dubieus apart gezet. Dit jaar werd een tweede exemplaar gevangen op Voorne. Door Dr B. MANNHEIMS werd de juistheid van de determinatie gecontroleerd. De verspreiding van deze soort is nu wel heel eigenaardig. Naast een aantal vindplaatsen in het oosten van Centraal- en Zuid-Europa zijn er nu ook twee vindplaatsen in Nederland bekend (Laag Soeren, V.1898, OUDEMANS; Oostvoorne, 16.V.1954, THEOWALD).

P. quadristriata Schummel, f.n.sp. Op dezelfde botanische excursie naar Oostvoorne, waar het tweede exemplaar van *P. lindneri* gevonden werd, werd ook deze soort gevangen. Zij is bekend uit Noord- en Midden-Europa en is daar overal zeldzaam (Oostvoorne, 16.V.1953, THEOWALD).

P. scurra Meigen. Dit blijkt een van onze meest algemene *Pales*-soorten te zijn. Zij vliegt hoofdzakelijk in de avond en wordt ook veel binnenshuis aangetroffen, waar zij op licht afkomt.

Prionocera pubescens Loew, f.n.sp. Van deze soort werd een exemplaar gevangen in het Wooldse Veen bij Winterswijk. Volgens MANNHEIMS kunnen de genitaliën van de van verschillende vindplaatsen afkomstige exemplaren aanzienlijke verschillen vertonen. Ons exemplaar wijkt weer sterk af van de door TJEDER in zijn monografie gegeven beschrijving en tekening (4.VII.1952, mej. J. DIJKSTRA leg.).

P. subserricornis Zetterstedt. In een klein veengebied aan de Fries-Drentse grens werd een serie exemplaren van deze voor ons land zeldzame soort gevangen,

waaronder enkele paartjes in copula. De ♀♀ van dit genus zijn indeterminabel (Diever, Kreuzveen, 11/12.VII.1953, THEOWALD).

Tipula fusca Staeger (= *czizeki* de Jong). Het is moeilijk of niet uit te maken of *oleracea* L. = *oleracea* Mg., of dat *oleracera* L. = *fusca* Staeg. In verband met de moeilijkheden, die in het tweede geval zouden ontstaan voor de toegepaste entomologen, houdt MANNHEIMS in LINDNER vast aan *oleracea* L. = *oleracea* Mg. Het lijkt ons het beste dit ook in ons land te blijven doen, in afwachting van een beslissing van de nomenclatuurcommissie, waaraan het geval is voorgelegd. Om prioriteitsredenen moet de naam *fusca* dan voorrang verleend worden boven *czizeki*.

Hoewel DE JONG (1925) verschillende vindplaatsen van deze soort noemt, blijkt zij toch in ons land zeldzaam te zijn. Algemeen wordt dan ook aangenomen, dat zij een meer oostelijke verspreiding heeft. Bij al het materiaal, dat ik de laatste jaren zelf verzameld heb, of van andere personen ontving, waren slechts twee exemplaren van deze soort. Beide exemplaren waren afkomstig uit eigen tuin! (Amsterdam, 28.X.1951 en 15.X.1953, THEOWALD).

T. maxima Poda. Van deze mooie en zeldzame soort zijn enkele nieuwe vindplaatsen bekend geworden (Heerlen, Wassenaar, Winterswijk).

T. yerburyi Edwards, f.n.sp. Enkele exemplaren werden gevangen in de omgeving van Leusden bij Amersfoort (10.V.1953; 7.VI.1953, THEOWALD). Van deze soort zijn in Europa slechts enkele vindplaatsen bekend. Naast enkele vindplaatsen in Engeland, waar zij zeldzaam is, verzamelde MANNHEIMS ze bij Bonn en ZERNY bij Algeciras (Spanje). Zelf noteerde ik dit jaar het voorkomen van deze soort in Frankrijk (Bretagne, dep. Finistère).

T. nubeculosa Meigen (= *rubripes* Schummel).

T. hortorum L. (= *nubeculosa* Schummel, nec Meigen). Doordat SCHUMMEL *nubeculosa* Mg. verkeerd heeft geïnterpreteerd, zijn beide namen lange tijd verkeerd gebruikt. MANNHEIMS geeft in LINDNER hierover een uitgebreid overzicht en komt tot bovenstaande oplossing.

T. dilatata Schummel, f.n.sp. In de omgeving van Winterswijk werd van deze nieuwe soort een ♂ exemplaar gevangen. (Bekendelle, 2.VII.1952, THEOWALD).

T. pagana Meigen. Uit Heerlen ontving ik van deze soort twee ♂♂. Tot nu was er uit Nederland slechts één exemplaar met zekerheid bekend. (Heerlen, Caumerdal, 16.X.1953, Br. ARNOUD).

Summary

A number of new Tipulidae for the Dutch fauna are mentioned and the distribution of some rarer species in Holland is discussed.

Amsterdam-Z.I, Stadhouderskade 60, Januari 1954.

Bibliotheek. Ontvangen: Handbook for the identification of British Insects, vol. I, part 2, Thysanura and Diplura by M. J. DELANY.

Idem, vol. 5, part 9, Coleoptera by F. D. BUCK, omvattende een deel der Heteromera.

Wie bezit uit de Bibliotheek: REINIG, Melanismus, Albinismus und Rufinismus? Dringend verzoek, dit zo spoedig mogelijk terug te zenden.